

Həm "Cənub qaz dəhlizi"nin, həm də "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin icrası ölkəmizin önəmini böyük dərəcədə artıracaq. Bu layihələr Azərbaycan və bizim tərəfdaşlarımız üçün çox böyük strateji əhəmiyyət daşıyır. Çünki bizim coğrafi vəziyyətimiz dikdə edir ki, Azərbaycan nəinki regional, dünya miqyaslı nəqliyyat mərkəzlərinin birinə çevrilməlidir.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycanın Fars körfəzinə çıxışı təmin olunacaq

Azərbaycan qlobal layihələrin həyata keçirilməsində əsas tərəf kimi beynəlxalq iqtisadi-siyasi proseslərdə aparıcı qüvvəyə çevrilib. Zəngin təbii ehtiyatlarımız respublikamızın daha da qüdrətlənməsi və əhalinin yüksək rifahının təmin olunması üçün perspektivlər açır, onu beynəlxalq əhəmiyyətli enerji mənbəyi və enerji təchizatı şəbəkəsinin mühüm tərkib hissəsinə çevirir. Respublikamızın və tərəfdaş ölkələrin iqtisadiyyatlarının inkişafına artıq töhfə verən beynəlxalq əhəmiyyətli nəqliyyat və kommunikasiya dəhlizlərinin inkişaf etdirilməsi, neft və qaz boru kəmərlərinin inşası region ölkələrinin əməkdaşlığının genişlənməsinin bariz nümunəsidir.

Azərbaycan Avropa qitəsinin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rola malikdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft boru kəmərinin işə düşməsi, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərinin reallaşması ölkəmizin mövcud iqtisadi potensialını daha da artırır. Enerji strategiyasının uğurla həyata keçirilməsi daha yeni layihələrin üzərində işlənməsini vacib edir. Tərəfdaş ölkələrlə birgə çəkilən neft və qaz kəmərləri Azərbaycana təchizat marşrutlarını şaxələndirməyə, iqtisadi və sosial tələbatlarını ödəməyə, iqtisadi və siyasi islahatları daha sürətlə aparmağa imkan yaradır. Uğurla həyata keçirilən enerji siya-

səti ölkəmiz, xalqımız və bütöv region üçün böyük faydalar verir. Azərbaycanın neftlə yanaşı, böyük qaz hasilatçısı ölkəsinə çevrilməsi yeni ixrac imkanlarının artmasına və buna müvafiq olaraq daha irimiqyaslı layihələri reallaşdırmağa imkan yaradır.

Xəzərin zəngin karbohidrogen ehtiyatlarının daha böyük həcmdə dünya bazarlarına çıxarılması ölkəmizin iqtisadi potensialını gücləndirməklə qarşıda yeni perspektivlərə yol açır. 1999-cu ildə kəşf olunan "Şahdəniz" yatağının işlənməsinin birinci mərhələsi çərçivəsində 2006-cı ildən Gürcüstan və Türkiyəyə qaz ixrac edilir. "Şahdəniz" yatağının işlənil-

məsinin ikinci mərhələsi, "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi dünyanın neft-qaz sənayesində indiyə qədər həyata keçirilmiş ən böyük və mürəkkəb təşəbbüslərdən hesab olunur.

2011-ci ildə Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında strateji enerji əməkdaşlığına dair memorandum imzalanmışdır. Bu da öz növbəsində ölkəmizin enerji strategiyasının həyata keçirilməsinə və Avropa istiqamətində enerji təchizatının şaxələndirilməsinə yardım etmişdir. Türkiyə ilə Transanadolu boru kəməri - TANAP-a dair tarixi saziş imzalanmış, TAP layihəsi əsas ixrac marşrutu seçilmişdi. "Cənub qaz dəhlizi"nin birinci hissəsi 2007-ci ildə istifadəyə verilmişdir. Ondan sonrakı dövr ərzində bu böyük layihə üzərində davamlı işlər həyata keçirilməyə başlanmışdır. 2013-cü ildə TAP layihəsi - Transadriatik kəmərinin əsas ixrac marşrutu barədə əldə olunan razılıq isə "Cənub qaz dəhlizi"nin üçüncü mərhələsi oldu. Uzunluğu 870 kilometr olacaq TAP kəməri Türkiyə-Yunanistan sərhədində TANAP-la birləşəcək, sonra isə Yunanıstan və Albaniya ərazilərindən Adriatik dənizinin altın-

dan keçməklə İtaliyanın cənub sahillərindək uzanacaq. Cənub-Şərqi Avropanı təbii qazla təmin edəcək TAP gələcəkdə Xəzər hövzəsində hasil olunan təbii qazın qitənin digər böyük qaz istehlakçılarına - Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İsveçrə və Avstriyaya ötürülməsi üçün də geniş imkanlar açacaq. İkin mərhələdə Azərbaycan qazının daşınması "Şahdəniz-2" layihəsinin hasilatı hesabına olacaq. 2018-ci ildə Türkiyəyə 6 milyard, 2019-cu ildə isə Avropaya 10 milyard kubmetr qaz nəql olunacaq. 2025-ci ilədək Azərbaycan qaz ixracatını 40-50 milyard kubmetrə çatdıracaq. "Cənub qaz dəhlizi" ilə bağlı sazişin imzalanmasından sonra Azərbaycan Avropa üçün əhəmiyyətli bir tərəfdaş çevrilməklə artıq enerji təchizatı marşrutlarını şaxələndirməyə nail olub.

Bakıda "Cənub qaz dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin iki görüşü keçirilmiş və bu layihənin həyata keçirilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunmuş, mətbuat üçün bəyanat qəbul edilmişdir. "Cənub qaz dəhlizi" Məşvərət Şurasının işində dünyanın ayrı-ayrı ölkələrini təmsil edən vəzifəli şəxslərin iştirakı layihə ilə

bağlı müzakirələrin daha yüksək səviyyəyə qaldırıldığını, etibarlı enerji təchizatçısı kimi Azərbaycanın yalnız Avropa üçün deyil, daha geniş miqyasda əhəmiyyətinin artdığını göstərdi. Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə Avropanın enerji təminatında yeni mənbənin müəyyənləşdirilməsi və yeni dəhlizin yaradılması tarixi hadisədir. Bakıda "Cənub qaz dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin ikinci toplantısında Birgə Bəyanname imzalanıb.

Enerji resursları, şaxələndirmə hər bir ölkənin sənaye və iqtisadi inkişafında əsas amillərdəndir. "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi də strateji əhəmiyyət daşıyan transmilli layihədir və gələcəkdə bir çox ölkələr bu dəhlizdən istifadə edəcəklər. Bu dəhlizin çox böyük iqtisadi səmərəsi var. Tranzit yüklərin daşınması üçün vaxt baxımından da bu yol çox əlverişlidir. İmişli-Parsabad nəqliyyat xəttinin birləşməsi regional əməkdaşlığa çox müsbət təsir göstərəcək. "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin reallaşması üçün ilk addım Astara-Astara dəmir yolunun birləşdirilməsidir. Digər bir tərəfdən, Astara-Rəşt dəmir yolu xəttinin bir-birinə bağlanması da böyük imkanlar açacaq. Sərmayə qoyuluşunun 50 faizi İran, 50 faizi isə Azərbaycan tərəfindən təmin ediləcək. Dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi nəticəsində Azərbaycanın Fars körfəzinə çıxışı təmin olunacaq. Bununla da Qafqaz ölkələrinin, Rusiyanın, Şimali və Şərqi Avropanın Fars körfəzinə və Hindistana çıxışı təmin ediləcək ki, bu da region ölkələrə böyük iqtisadi dividendlər gətirəcək.

Prezident İlham Əliyev cari ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında bildirib:

Azərbaycanın Fars körfəzinə çıxışı təmin olunacaq

Əvvəli 1-ci səh.

“2016-cı ilin birinci yarısında doğrudan da böyük işlər görüldü. Biz bu işlərin nəticələrini gələcək illərdə görəəcəyik. Bununla bərabər, ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyət daşıyan iki istiqamət üzrə də yaxşı nəticələr var. Həm “Cənub qaz dəhlizi”nin, həm də “Şimal-Cənub” beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin icrası ölkəmizin önəmini böyük dərəcədə artıracaq. Bu layihələr Azərbaycan və bizim tərəfdaşlarımız üçün çox böyük strateji əhəmiyyət daşıyır. Çünki bizim coğrafi vəziyyətimiz diktdir ki, Azərbaycan nəinki regional, dünya miqyaslı nəqliyyat mərkəzlərinin birinə çevrilməlidir. Bu məqsədlə lazımı tədbirlər görülür. Həm liman, həm də “Şimal-Cənub” və “Şərq-Qərb” dəhlizləri inşa edilir. İndi bütün tərəfdaş ölkələrlə və potensial tərəfdaş ölkələrlə

ciddi danışıqlar aparılır. Biz çalışmalıyıq ki, yükləri səfərbər edək və Azərbaycan ərazisindən keçən yük daşımalarının sayı artsın. Bu da ölkəmizin həm siyasi maraqlarına cavab verəcək, həm də ki, böyük mənfəət gətirəcəkdir”.

Prezident İlham Əliyevin inamla davam etdirdiyi yeni neft strategiyasının nəticəsi olaraq müstəqil respublikamız enerji müstəqilliyini tam təmin edib. Bunun nəticəsi kimi ölkəmizin dünya miqyasında geosiyasi önəmi və beynəlxalq nüfuzu yüksəlib. Bu gün hər bir azərbaycanlı ürəkdən inanır ki, ölkədə həyata keçirilən uğurlu siyasət davamlı inkişaf və tərəqqi prosesini sürətləndirməklə Azərbaycanın iqtisadi cəhətdən daha güclü dövlətə çevrilməsini təmin edəcək.

Elnur HACALIYEV,
“Azərbaycan”